

Népfront- választások a falvakban

A következő hetekben a szegedi járás valamennyi községében falugyűléseket rendeznek, amelyen a lakosság újabb négy évre megválasztja a helyi népfrentbizottságok tagjait. Megválasztják továbbá a falvak képviselőit a Hazafias Népfront járási bizottságába, valamint küldötteket delegálnak a Hazafias Népfront Csongrád megyei értekezletére. Kalapos István, a Hazafias Népfront szegedi járási bizottságának titkára mondotta el: a február 25-ig zajló nagygyűlések összesen több mint 1300 községben álló polgárt választanak be a bizottságokba, s biznak meg a községek lakói különféle társadalmi tisztségekkel.

A szegedi járás első falugyűlését vasárnap délelőtt Balástyán rendezték meg, melyen 56 termelőszövetkezeti gazdát, értelmiségi dolgozót, kisiparost választottak meg az új népfrentbizottságba. A bizottsági tagok soraiban feltűnően nagy számban kaptak helyet fiatalok. A falugyűlések sorozata február 25-én Sövényházán fejeződik be. A kisebb községek egy-kettő, a nagyobbak pedig három-öt személlyel képviseltetik magukat az új járási népfrentbizottságban, amely március 9-én tartja meg első tanácskozását.

Új helyiségnévtár

A Központi Statisztikai hivatal munkatársai összeállították Magyarország sorrendben húszonkettedik helyiségnévtárát.

A helyiségnévtár új kiadását az elmúlt években bekövetkezett közigazgatási változások indokolták. Így például megszűnt nyolc járás, öt város és egy új község alakult. Több mint ötszázal nőtt a közös tanácsú községek száma is. A városok és községek adatait az új helyiségnévtár az 1967. évi közigazgatási helyzetnek megfelelően tükrözi. Így a

kiadvány számot ad az ország 19 megyéjéről, 113 járásáról. Összesítéséből kitűnik, hogy városaink száma 68, községeink pedig 3178.

A kiadvány a korábbi helyiségnévtárakhoz hasonló adatokon kívül első ízben tartalmazza a városok és községek belterületeinek megnevezését, továbbá a külterületi lakott helyek fejlettség szerinti csoportosítását. A zárófejezetek az új község- és városalakulásáról, községgyesítésekéről és névváltozásokról nyújtanak eligazítást.

KGST-tanácskozás az építésről

A KGST építésügyi állandó bizottsága január 16—19 között tartotta 22. ülését Berlinben. Az ülésen részt vettek a gépipari állandó bizottság képviselői is.

Megtárgyalták a KGST tagországok korszerű építő- és építőanyagipari gépeinek berendezéseinek műszaki színvonalával, fejlesztési irányával foglalkozó elemzést. A bizottság megvizsgálta a cement- és üvegiparban használatos tűzálló anyagok normenkláturáját és műszaki követelményeit, valamint a KGST tagországok 1971—1975. évi ilyen irányú szükségletét. Megvitatják a bizottság 23. ülésének idejét. 1968. júliusában a Mongol Népköztársaságban szerve-

zendő építő- és építőanyagipari kiállítás tematikáját és programtervezetét.

Lakószövetkezetek a MESZÖV-ben

A Csongrád megyei fogyasztási szövetkezetek megyei választmányja tegnapi ülésén megtárgyalta többek között az új gazdasági irányítás bevezetésének első falusi tapasztalatait. A felszólaló választmányi tagok messzemenően helyeselték, hogy a fogyasztási és értékesítési szövetkezetek nagy segítséget nyújtanak a tsz-

Az SZMBT küldöttsége Budapesen

Hétfőn Budapestre érkezett a Szovjet—Magyar Baráti Társaság küldöttsége: V. P. Prohorov, a moszkvai területi tanács végrehajtó bizottságának első elnökhelyettese, az SZMBT elnökhelyettese és F. I. Oszkolkov, a társaság felelős titkára. Itt tartózkodásuk alatt a Magyar—Szovjet Baráti Társaság vezetőivel megtárgyalják és aláírják a két társaság együttműködésének idej ter-
vét. A küldöttséget a Feriegyi repülőtérén Mihályfi Ernő, a Magyar—Szovjet Baráti Társaság elnöke, a társaság több vezető munkatársa és a külügyminisztérium képviselői fogadták. Ott volt Sz. Sz. Szatucsin, a Szovjetunió budapesti nagykövetségének tanácsosa. (MTI)

A BIZALOM PRÓBÁJA

Mindenütt az országban a leggondosabb figyelem kísérté a közvélemény reakcióját az új fogyasztói árakkal kapcsolatban. A tapasztalatokat abban összegezzük, hogy két kellemes csalódás történt. Az egyik, hogy az emberek többsége a jelenleginél radikálisanabb árváltozásokra számított, amelyek esetleg érzékenyen érintik háztartásukat. A másik, hogy a vezetés talán kevésbé pozitív megnyilvánulásokra készült fel — figyelembe véve, hogy az árstruktúra magasabb közgazdasági összefüggéseit nem mindenki érti meg kellően. Mindenesetre a fogyasztói árreform — még az összességében kedvező egyenleg mellett is — komoly terhelési próbája volt a megértésnek.

Oktalanság lenne azonban nem venni tudomásul, hogy a megértésben, a fegyvelemzett és nyugodt magatartásban egy mélyen gyökerező politikai bizalom, s az új mechanizmus távlatait illető optimizmus nyilvánul meg. Ilyen nagymérvű és a zsebet közvetlenül is érintő operáció még egy gazdaságilag igen erős országban is kockázatokkal jár, sőt, nyugtalanságot kelthet. Tények bizonyítják, hogy nem volt számottevő árufelvásárlás, a tákaréket-állomány pedig kedvezőbben alakult, mint az elmúlt esztendő első heteiben. A gazdasági keringés egyetlen napra se került „vértolulások” állapotba. Az emberek, bár kíváncsian, de teljes nyugalommal igyekeztek tájékozódni az új árkör.

Nos, ezt annál is inkább értékelni kell, mert tudjuk, hogy számosan mint egy blanco-csekket „írták alá” az intézkedéseket. Azaz, nem annyira a gazdasági reform mélyebb összefüggéseinek ismerete, mint egy hosszabb időszak megnyugtató politikai tapasztalatai készítették őket arra, hogy bizalmukat nyilvánítsák a párt és kormány irányvonalával kapcsolatban. A támogatás felreérthetetlen jele volt ez, passzív, de mégis nagyon értékes formában. A gazdasági reform ugyanis, mint az elmúlt hetek e tanúsága is bizonyítja, nemcsak pénzügyi és ártartalékok fedezetére építkezik, hanem erkölcsi fedezetre is. Van ugyanis egy ellentmondás, amellyel a reform kezdeti szakaszában különösképpen számolni kell. Mégpedig az, hogy a reform egésze, s hatásának kibontakozása hosszútávú folyamat. Előnyei, bár mind jobban érezhetővé válnak, teljességükben csak lassan tárulnak fel, s addigra szinte beépülnek a köztudatba, magától értetődő tapasztalatokká válnak. Viszont az első időszak, a korekciós jellegű, módszerváltó, szervezeti mozgásokat feltételező szakasz az egyén szemszögéből esetleg — átmenetileg — különféle nehézségeket is támaszthat. Ilyen feltételeket csak úgy lehet vállalni, ha a vezetés biztosan maga mögött tudja az ország népét, és a legfőbb kérdésben valóban cselekvő egység nyilvánul meg.

A bizalom egyébként más értelemben is fedezetül szolgál a kezdő időszakban. Kádár elvtárs a Központi Bizottság novemberi ülésén utalt arra, hogy a Központi Bizottság, a kormány, a kölcsönös bizalom alapján dolgozik azzal a két-háromszázezer vezetővel, akinek a pártban, a szakszervezetekben, az államigazgatásban és a gazdasági élet különböző posztjain kell felelnie a reform végrehajtásáért. Tudniillik a feladatok olyan természetűek, hogy azok eldöntésébe, végrehajtásának megszervezésébe a dolgozók millióinak gyakorlatilag nincs módjuk beleszólni. Legalábbis közvetlen és operatív módon nincs, mert helyzetüket, informáltságuk foka nem enged megfelelő betekintést a kereskedelem, az ügyvitel, a műszaki elhatározások kialakításába. Folytatni fogjuk és folytatni is kell a felvilágosító és meggyőző munkát a reform lényegéről, s kérni hozzá a dolgozók támogatását. A fő felelősség azonban a vezetőkön van, akik ismerik az összefüggéseket, s tisztába vannak vele, hogy döntéseik következményeit a termelő kollektívák, végső fokon az ország lakossága viseli.

Természetesen e bizalomnak objektív alapja és megnyugtató biztosítéki kell legyenek, mert az a realpolitikában mindig fontos szabály. Senki sem kívánhat vak bizalmat és nem követelhet támogatást, ha nincs rá tárgyi alapja, ha nem ésszerű a kockázat, és nem szorították a minimális határok közé a bizonytalansági tényezőket. A párt és a kormány mind a maga, mind a dolgozók szempontjából gondosan megőrizze ezeket a biztosítékokat. A gazdasági élet ellenőrzésével szilárdan kézben tartja az árak és bérek egyensúlyát, az állami hitelek legelőszérűbb felhasználását, a termelési és fogyasztási tendenciákat befolyásoló eszközöket. Kétség sem férhet hozzá, hogy ezeket — a reform elveinek megértése nélkül — alkalmazza is, valahányszor azok a fogyasztók, vagy a termelés érdekében szükségessé válnak.

Hasonló módon kézben tartja és alkalmazza a párt a politikai ellenőrzés eszközeit és biztosítékait. Biztonságot nyújt mindazoknak, akik beosztásukban hűségesen és becsületesen, az új követelményeknek eleget téve dolgoznak, s képesek jól közvetíteni a párt gazdaságpolitikai elgondolásait és változtatott ott, ahol a vezető netalán gátolja az előrehaladást, s megfelelő támogatás mellett képes eredményeket felmutatni. Megingathatatlan elvek vannak abban is, hogy maximális mértékben össze kell hangolni a három érdektípust: az egyén, a termelő kollektíva és az egész társadalom általános, fő érdekeit. Figyelembe kell venni mindahányat, de soha nem szabad az általános, társadalmi fő érdekeket a kisebb közösségek, vagy az egyén pillanatnyi érdekei alá rendelni.

Az új mechanizmus ellenőrzésének eredményei elbírálásának politikai és gazdasági értékmérő a dolgozók oldaláról is megvannak. Most csak az kell, hogy minél szélesebb körben tudatában is legyenek azoknak. Nyomon kövessék a termelékenység alakulását, az előállítási költségek leszorítását, az árumínőség javítását, a választék bővítését, s tapasztalataiknak megfelelően reagáljanak azokra. Számon kérjük a reform politikai-erkölcsi céljainak megvalósítását, azaz a jövedelemelosztás szocialista elveinek betartását, az üzemi szervezethez és a munkafegyelmet, a termelő kollektíva jobb tájékoztatását, és a sorsukat érintő kérdések előzetes megvitatását. Habár a reform szakkérdéseinek megoldása a vezetőkre hárul, az általános tapasztalatok alapján van mód rá, hogy a dolgozók is helyes irányba tereljék, s demokratikus intézményeinket keresztül ellenőrizzék, ami az országban történik.

RÓZSA LÁSZLÓ

Szeged faluja 1. Árulkodó utcák

Az utcáknak történelmük, múltjuk és jelenük van. Legtöbbször nevükben hordozzák. Mihályteleken is, Püzer utca, Palánta utca, Paprika utca, Raktár köz, Retek utca. Sorolhatnánk.

Az utcák árulkodnak. Kiterítik a szennyeset és az örmöket. Nincs kivétel.

A fő utca így fest: a hajdani gátra épült, s végigfut a falun. Két oldalán a házak. A kapukra felszegelték: Felszabadulás utca. Itt találjuk a Móríz Zsigmond Művelődési Házat, egy hűsboltot, két kocsmát, egy vegyesáru üzletet, földművelőszövetkezeti kezelésben, gyógyszerért, egy maszek-lakatos és férfi fodrász-mester kopott műhelyét. A régi, megrokkant iskoláról se feledkezzünk el. Üres. Előtte számtalan zörgő a pléh-krisztus, ha szentségtörő a téli szél. Az árkokat gaz veri fel. Lyukas zománcos fazekat, döglött tyúkot hagytak el a feledékenyek.

Baj és áldás

Gyalogjárda ezen az utcán nincs. Nyáron hagyják, le-
húzódnak az emberek a kövesútról, de ha beköszönt a sáros, esős idő, ez nem megy olyan könnyen. S itt járnak az iskolások is. Szaladnak a kövesúton, az országúton, ahol autók, autóbuszok járnak. Életveszélyes. Könnyen megtörténhet a szerencsétlenség. Így tovább nem maradhat.

Az Új Élet Termelőszövetkezet irodája ugyancsak itt található. Az épület falán parányi tábla, rajta olvasható: 1887-ben épült a gőztüzem paprikáról malom. Valamikor ebből élt a falu. Három malom örölt szakadatlan.

Az öregek mondják; a paprikatermelés az első világháború idején, 1914 táján lendült fel. Nagy társaságok szállították innen haditerméként az árut. Pár év múlva, 1919-ben bajt hozott a falura a piros kincs. Lement az ára. De a termelők nem adták. Makacsokdtak. Szegedről egy század csendőrséget vezényeltek ki. Közelharc, tömeges letartóztatások. A hozzátartozók sírva jártak be a városba, a polgármesterhez. Nehezen nyílt ki a börtönkapu.

Piros paprikafüzérek csüngnek a házak falán. Fő jövedelem ma is. Retek, uborka és spenót egészíti ki. Intenzív a háztáji gazdálkodás. Az utcákból belátni a hatalmas udvarokba, beművelt földek, üvegházak, fóliatakarók. Fákat elvélve találni.

Sajátosak, rendezetlenek az utcák. Apró kis közők, zsákutcák. Kocsi alig fér el bennük. A nagy szegedi árvíz utáni időből valók, amikor ezekre a magas fekvésű földekre építkeztek még az alsóvárosiak is. Ma már csak legenda: valamikor a házak közötti parányi utakat is bevetették. Nem a múlt dominál. Lassan-lassan a hagyományok elfakulnak, elfelejtődnek. Még a termelésben is.

Fóliás forradalom

A termelés intenzív. Könnyen azt lehetné az ember, a túlzott, nagy jelentőségű háztáji föld teljesen lefoglalja a mihályteleki gazdákat. A munkában nincs megállás. A tavasz itt februárban kezdődik, rudakat vernek a földre, készítik a fóliatakarókat. Karsai József mondta:

ahol a közös helyiségek, a konyha, az éttrem, a társalgó és az olvasószoza kap helyet. Az üdülőházat központi fűtéssel és hideg-meleget vízzel is ellátják. Az építkezéssel egyidőben rendezik a háromholdas parkot és a Gerence patak strand-ját is.

— Megszakítás nélküli termelésre rendezkedtem be. Mire az utolsó spenót kimegy, jön a hónapos retek. A kert sohasem állhat üresen. Elsők között alkalmaztam a fóliát. Áldás.

Minden talpalatnyi földet kihasználnak. Sok vizet kíván a zöldségféle. Az ázott kutakból motorokkal szivattyák a vizet. Ez az, amiből kevés van.

Évente 10 millió forintértékben adnak árut a háztáji gazdaságok. Zöldségfélék. Este 11 órakor még csomózák a retket, hajnalban 3-kor már sorban állnak az átadásnál. Ilyenkor se éjjelük, se nappaluk.

Mi lesz a sorsa?

Nézzük a retket. Évente 5—6 millió csomót termelnek. Korábban, 1958 előtt garabollyal járták a piacokat. Most az értékesítés nagyüzemi. De a jövő bizonytalan. Nem fejlődik a piac, nem tudni, mi lesz a retek sorsa. Előfordulhat, hogy a fajta nem marad versenyképes. Számok: 1958-ban 29 vagont, 1966-ban 220 vagont tett ki a termés, az idén pedig 240—250 vagonnal indulhat a fogyasztókhoz. Nem egyenlőre törekednek a piacra, a közös értékesítés export szempontjából előnyös.

Az idei évben a közös és a háztáji együttesen 640 hold fűszerpaprika termését, 160—180 vagon uborkát ígér. Ezt megtoldják még a háztáji 200 ezer sárgarépával, 500 holdra való fűszerpaprika-palántával és ezer hízóval. Komoly érték. A társadalom igényt tart rá, a falu meg megtermeli. Csak megfeszített munkával, szívs kitarással valósítható ez meg. Nagy segítség a fólia. Ma Mihályteleken a tehetőséget a kert nagyságával és a fólia mennyiségével mérik. Nem szegény falu.

A csipmentes paprika aránylag hosszú tenyészidejű. A jobb és korábbi palántázást elősegíti a fóliázás. Februárban kezdődnek a munkák...

Sz. Lukács Imre